

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
117/17. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2017. november 9.

A főtanácsnok indítványa a C-414/16. sz. ügyben
Vera Egenberger kontra Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung
e.V.

Tanchev főtanácsnok szerint a vallási szervezetek által támasztott szakmai követelmények bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik a meggyőződésen alapuló állítólagos jogellenes hátrányos megkülönböztetés tekintetében

A nemzeti bíróságok kötelesek egyensúlyba hozni a szervezet autonómiához és önrendelkezéshez való jogát és a munkavállaló vagy jövőbeli munkavállaló azon jogát, hogy meggyőződés alapján ne érje hátrányos megkülönböztetés

Vera Egenberger a németországi evangélikus egyház magánjog hatálya alá tartozó, kizárólag közhasznú, jótékonyági és vallási célokat követő segélyszervezete, az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung által meghirdetett állásra jelentkezett. A 18 hónapos határozott időre meghirdetett állás betöltése során az Egyesült Nemzetek Szervezete faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezményének Németország részéről való betartásáról szóló jelentést kellett készíteni. Ez magában foglalta az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung nyilvánosság előtti és szakmai képviselőt és az e szervezeten belüli véleményalkotás összehangolását. Az állás betöltésének feltétele az evangélikus egyházban vagy a németországi keresztény egyházak munkaközösségéhez tartozó egyházban betöltött tagság volt.

Nem Vera Egenbergert választották ki az állásra. Azt állítja, hogy ez azért történt, mert nem tartozik egyetlen vallási közösséghez sem. Következésképpen keresetet indított a német munkaügyi bíróság előtt megközelítőleg 10 000 euró összegű kártérítés megfizetése iránt, arra hivatkozva, hogy meggyőződés alapján történő hátrányos megkülönböztetés érte.

Annak meghatározása érdekében, hogy az uniós jog szempontjából Vera Egenbergert jogellenes hátrányos megkülönböztetés érte vagy inkább igazolható eltérő bánásmódban részesítették-e a Bundesarbeitsgericht (szövetségi munkaügyi bíróság, Németország) több kérdést terjesztett a Bíróság elé. Különösen azt kéri, hogy a Bíróság tegye egyértelművé, hogy az egyházi önrendelkezés kiváltságára hivatkozó vallási szervezetek szakmai követelményeinek bírósági felülvizsgálata milyen terjedelmű.¹ A Bundesarbeitsgericht azt állítja, hogy a német jog értelmében az ilyen bírósági felülvizsgálat a vallás hitalapú önmeghatározása alapján elvégzett valószínűségi vizsgálatra korlátozódik. Iránymutatást kér azzal kapcsolatban is, hogyan kell egyensúlyba hozni a szóban forgó versengő érdekeket, nevezetesen egyrészt meggyőződésbeli szabadságot és az ahhoz való jogot, hogy ne érjen valakit valláson vagy meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetés, másrészt a vallási szervezetek autonómiához és önrendelkezéshez való jogát.

A mai indítványában Evgeni Tanchev főtanácsnok rámutat, hogy a jogvita megoldása szempontjából releváns uniós irányelv² (a továbbiakban: irányelv) tartalmaz egy olyan különös szabályt, amelyet azért dolgoztak ki, hogy azokat a különös körülményeket szabályozza, amelyek esetén a vallási szervezetek jogszerűen alkalmazhatnak meggyőződésen alapuló egyenlőtlen

¹ A főtanácsnok rámutat, hogy Németországban az egyházhoz kapcsolódó intézmények a második legnagyobb munkáltatónak minősülnek – körülbelül 1,3 millió embert foglalkoztatva –, valamint kvázi monopolhelyzetet élveznek egyes régiókban és munkaterületeken.

² A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. pont; magyar nyelvű különkiadás: 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

bánásmódot.³ E szabály határozza meg a bírósági felülvizsgálat normáinak azon ismérveit, amelyeket akkor kell alkalmazni, ha valamely vallási szervezettel szemben eljárást indítanak azon álláspontja miatt, hogy a meggyőződésen alapuló egyenlőtlen bánásmód nem minősül jogellenes hátrányos megkülönböztetésnek. Vagyis a szóban forgó tevékenységek jellege vagy gyakorlásuk feltételrendszere miatt a személy vallása vagy meggyőződése a szervezet szellemiségére tekintettel lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelménynek minősül-e?

Először is Tanchev főtanácsnok úgy véli, hogy az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklunghoz hasonló munkáltató – illetve számára az egyház – kötelező jelleggel nem határozhatja meg, hogy a tevékenységek jellege vagy gyakorlásuk feltételrendszere miatt lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelményt képez-e a jelentkező meghatározott vallása, tekintettel a munkáltató/az egyház szellemiségére.

Habár az egyház szellemiségének bírósági felülvizsgálata korlátozott,⁴ ez nem jelenti azt, hogy valamely tagállami bíróság ne értékelhetné a *szóban forgó tevékenységeket*, szemben a vallás szellemiségével, annak eldöntése érdekében, hogy valamely személy vallása vagy meggyőződése lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelményt képez-e.

Másodszor a főtanácsnok véleménye szerint a Bundesarbeitsgerichtnek annak értékelése során, hogy meghatározott valláshoz tartozás az adott tevékenység szempontjából lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelményeknek minősül-e a tevékenységek jellegére vagy gyakorlásuk feltételrendszerére, valamint a szervezet szellemiségére tekintettel, a következőket kell figyelembe vennie:

- a vallási szervezetek autonómiához és önrendelkezéshez való joga az uniós jogban elismert és védett alapvető jog. Az irányelvet és különösen az abban foglalt, vallási szervezetek „szellemiségére” való utalást⁵ ezen alapvető jogokkal összhangban kell értelmezni;
- a tagállamok tág, de nem korlátlan mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azon szakmai tevékenységek tekintetében, amelyek esetében a vallás vagy meggyőződés a tevékenységek jellege vagy gyakorlásuk feltételrendszere miatt lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelményt képez;
- az irányelvet úgy kell végrehajtani, hogy az tiszteletben tartsa és ne sértse az egyes tagállamok által kiválasztott azon modellt, amely alapján kialakítják az egyházak és vallási szervezetek vagy közösségek, illetve az állam közötti kapcsolatot;
- az irányelvben szereplő „igazolt” szó annak elemzését igényli, hogy a valláson vagy meggyőződésen alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést megvalósító szakmai követelményeket kellőképpen hozzáigazították-e az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung autonómiához és önrendelkezéshez való jogának védelméhez, úgy, hogy a szakmai követelmények alkalmasak legyenek e cél elérésére;
- az irányelvben szereplő „lényeges, törvényes” szavak megkövetelik **annak vizsgálatát, hogy a szóban forgó tevékenységek közel állnak-e az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung által hirdetett küldetéshez;**
- **az arányosság szempontjából a vallás vagy meggyőződés alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalma tényleges érvényesülése biztosításának jogszerű céljára gyakorolt hatást kell szembeállítani az Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklungnak az autonómiához és önrendelkezéshez való jogával, figyelembe véve azt, hogy az irányelv nem tesz különbséget felvétel és elbocsátás között.**

³ Uo., a 4. cikk (2) bekezdése.

⁴ Például az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlata alapján az állam nem avatkozhat be az egyházak belső szervezeti rendjébe. Ezenkívül valamely vallási közösség vallási hovatartozásának megítélése egyedül e közösség legmagasabb spirituális hatóságának, nem pedig az államnak a feladata.

⁵ Fenti 2. lábjegyzet, a 4. cikk (2) bekezdése.

Harmadszor a főtanácsnok megállapítja, hogy a jelen ügy két magánfél közötti jogvitát érint, ami azt jelenti, hogy a nemzeti bíróságok a hatáskörükön belül kötelesek mindent megtenni a releváns nemzeti jog irányelvvel összhangban történő értelmezéséhez. Ha azonban ez a nemzeti bíróság számára lehetetlen az irányelv és a nemzeti jog releváns rendelkezései közötti egyértelmű összeütközés miatt, e kötelezettség megszűnik.

Következésképpen, ha a Bundesarbeitsgericht arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó német jog nem értelmezhető a meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetés irányelvben foglalt tilalmával összhangban, Vera Egenberger az uniós jog alapján jogorvoslatként Németországgal szemben kártérítési felelősség megállapítása iránti keresetet indíthatna. Ez azért van így, mert a valláson vagy meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma, ahogy az az Európai Unió Alapjogi Chartájában megjelenik, a főtanácsnok véleménye szerint nem olyan szubjektív jog, amely horizontálisan alkalmazható lenne magánfelek között olyan körülmények között, amikor az a vallási szervezetek autonómiához és önrendelkezéshez való jogával áll versenyben.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

[„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106